

درس ۱۰ هدیه های آسمانی

هدیه اشتم دبستان

علوی

درس دهم

آداب زندگی

با هرکس روبه‌رو می‌شود، از بزرگ و کوچک، در سلام کردن بر آنها پیشی می‌گرفت. همیشه لبخند بر لب داشت؛ اما با صدای بلند نمی‌خندید. در کنار مردم می‌نشست و برای خود جای مخصوصی نداشت. خوش‌رو و خوش‌اخلاق بود و می‌فرمود:
خداوند کسی را که با ترش‌رویی با دیگران دیدار کند، دوست ندارد.
هر که با او سخن می‌گفت، به سخنانش گوش می‌داد تا سخنش پایان یابد. نزد ایشان همه به نوبت سخن می‌گفتند.
هر گاه مهمانی برای وی می‌آمد، به احترام او از جا برمی‌خاست و چند قدمی به استقبالش می‌رفت.

آنچه خواندیم، گوشه‌ای از آدابی بود که پیامبر در ارتباط با دیگران رعایت می‌کرد. چه خوب است که ما نیز سعی کنیم به پیروی از پیامبران در گفتار و رفتار خود با دیگران به خوبی عمل کنیم.
به رفتارهایی که ما هنگام روبه‌رو شدن با دیگران و برای رعایت ادب در برابر آنها انجام می‌دهیم، آداب معاشرت می‌گویند. رعایت این آداب، نشان‌دهنده‌ی احترامی است که ما به دیگران می‌گذاریم.
درباره‌ی آداب معاشرت با دیگران، دستورهای زیادی در قرآن کریم هست. این دستورها هم درباره‌ی گفتار پسنديده و هم درباره‌ی رفتار پسنديده است. عمل کردن به این دستورها ارزشمند، مهربانی و صمیمیت را افزایش می‌دهد.

تدبّر کنیم

آیات ده تا دوازده سورهی حجرات را بخوانید و ترجمه‌ی آنها را کامل کنید.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ: مؤمنان .....

فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ: پس میان برادرانتان صلح برقرار کنید.

وَاتَّقُوا اللَّهَ: و تقوا را پیشه کنید.

لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ : تا او به شما لطف و رحمت کند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: .....

لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ: گروهی (از شما) گروه دیگری را .....

عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ خَيْرًا مِنْهُمْ: چه بسا آنها از اینها بهتر باشند.

وَلَا نِسَاءً مِنْ نِسَاءٍ: و .....

عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ: چه بسا آنها بهتر از اینها باشند.

وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ: .....

وَلَا تَنَابَزُوا بِاللِّقَابِ: .....

بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ: بسیار بد است که بر کسی بعد از ایمان، نام کفر آمیز

بگذارند.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ: مؤمنان با هم برادرند .

فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ: پس میان برادرانتان صلح برقرار کنید.

وَاتَّقُوا اللَّهَ: و (با انجام کارهای خوب و دوری از کارهای زشت) با تقوا باشید.

لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ: تا او به شما لطف و رحمت کند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: ای کسانی که ایمان آورده‌اید.

لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ: گروهی (از شما) گروه دیگری را مسخره نکند.

عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ خَيْرًا مِنْهُمْ: چه بسا آنها از اینها بهتر باشند.

وَلَا نِسَاءٌ مِنَ نِسَاءٍ: و نباید زنانی زنان دیگر را (مسخره کنند) .

عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ: چه بسا آنها بهتر از اینها باشند.

وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ: و از یکدیگر عیب جویی نکنید.

وَلَا تَنَابَزُوا بِاللِقَابِ: و یکدیگر را با لقب‌های زشت و ناپسند صدا نزنید.

يُسِّمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ: بسیار بد است که بر کسی که ایمان آورده است، نام کفرآمیز بگذارند.

وَمَنْ لَمْ يَتُبْ: و آنها که توبه نکنند،

فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾ : ظالم و ستمگر هستند.

یا ایها الذین آمنوا: .....

اجتنبوا كثيراً من الظن: از ..... زیاد پرهیزید.

إن بعض الظن اثم: چرا که برخی از گمان ها گناه است.

ولا تجسسوا: و هرگز در کار دیگران .....

ولا يغتب بعضكم بعضاً: و .....

أیحب أحدكم أن يأكل لحم أخيه ميتاً: آیا کسی از شما دوست دارد گوشت برادر

مرده اش را بخورد؟

فكرهتُموه: حتماً شما چنین کاری را ناپسند می شمارید.

و اتقوا الله: پس تقوای الهی پیشه کنید.

إن الله تواب رحيم ﴿١٢﴾ : قطعاً خدا توبه پذیر و مهربان است.

وَمَنْ لَمْ يَتُوبْ: و آنها که توبه نکنند،

فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ: ظالم و ستمگر هستند.

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا: ای کسانی که ایمان آورده‌اید.

اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ: از گمان‌های زیاد بپرهیزید.

إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ أَثْمٌ: چرا که برخی از گمان‌ها گناه است.

وَلَا تَجَسَّسُوا: و هرگز در کار دیگران جاسوسی نکنید.

وَلَا يَغْتَابَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا: و از یکدیگر غیبت نکنید.

أَيُّجِبُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا: آیا کسی از شما دوست دارد گوشت برادر مرده اش را بخورد؟

فَكِرْهُنَّ مَوْتُهُ: حتماً شما چنین کاری را ناپسند می‌شمارید.

وَاتَّقُوا اللَّهَ: و با تقوا باشید.

إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ: قطعاً خدا توبه‌پذیر و مهربان است.

✓ این آیات ما را به انجام دادن چه رفتارهای شایسته ای سفارش می کند؟

1. ایجاد صلح بین همدیگر

2. تقوا داشتن

✓ از انجام دادن چه رفتارهای ناشایسته ای نهی می کند؟

1. تمسخر

2. عیبجویی

3. لقب زشت گذاشتن روی دیگران

4. گمان بد داشتن نسبت به دیگران

5. جاسوسی

6. غیبت

✓ در گروه های خود، یکی از این رفتارهای ناشایست را انتخاب کنید و درباره ی آن به این سؤالات پاسخ دهید:

☞ این رفتار چه نتایجی را به دنبال خواهد داشت؟

تجسس در کار دیگران باعث به هم خوردن دوستی ها می شود و ما را در نزد دیگران منفور می کند و باعث می شود که دیگر هیچکس به ما اعتماد نداشته باشد. کسی افراد جاسوس را دوست ندارد و او نهایتاً تنها میشود.

مسخره کردن دیگران باعث می شود که دیگران نارحت بشوند و دلشان بشکند و رابطه های دوستانه از بین برود. هیچکس افراد مسخره کننده را دوست ندارد.

☞ چگونه می توانیم از وقوع این رفتار ناشایست پیشگیری کنیم؟

با عمل به دستورات الهی و الگو قرار دادن رفتار پیامبران و امامان، باید رفتار خودمان را کنترل کنیم.

☞ وقتی می بینیم کسی این رفتار را انجام می دهد، بهتر است چگونه با او برخورد کنیم؟

با مهربانی به او تذکر بدهیم و وی را از عاقبت این رفتار زشت آگاه کنیم.

این متن را بخوانید.

زنگ تفریح که به صدا درآمد، بچه‌ها با همهمه به سمت در کلاس رفتند. من هم همراه آنها به حیاط رفتم. در حیاط نگاهم به مریم و معصومه افتاد که گوشه‌ای نشسته بودند. صدای خنده‌شان از دور به گوش می‌رسید. نزدیک رفتم و سلام کردم. آن قدر گرم حرف زدن بودند که متوجه من نشدند. دربارهی یکی از بچه‌های کلاس صحبت می‌کردند و به رفتار و حرکات او می‌خندیدند.

دوباره با صدای بلند گفتم: «سلام بچه‌ها!»

هر دو رو به من برگشتند. مریم تا نگاهش به من افتاد، گفت: «چه خوب شد آمدی، می‌خواستیم...»، هنوز حرفش تمام نشده بود که معصومه گفت: «راستی عاطفه، من امروز در کلاس با بغل‌دستی‌ام حرف می‌زدم و درس را خوب یاد نگرفتم. می‌توانی به من کمک کنی؟»

در این هنگام مریم سرش را نزدیک گوش معصومه برد و چیزی به او گفت. خیلی دوست داشتم بدانم چه گفت. شاید داشتند دربارهی من حرف می‌زدند. شاید هم ...

در این فکرها بودم که ناگهان زنگ مدرسه به صدا درآمد.

اکنون برای پاسخ به این سؤالات با دوستان خود در کلاس گفت‌وگو کنید.

چه رفتارهای ناپسندی در این داستان می‌بینید؟

اگر ببینید دوستان کسی را مسخره می‌کند، چه می‌کنید؟

چه رفتارهای ناپسندی در این داستان می‌بینید؟

1. غیبت کردن

2. مسخره کردن

3. بی‌توجهی به دیگران

4. حرف زدن با بغل دستی سر کلاس

5. درگوشی حرف زدن

اگر ببینید دوستان کسی را مسخره می‌کند، چه می‌کنید؟

با اخلاقی خوش به او یادآوری میکنم که کارش اشتباه است و اگر توجهی نکرد، آن مکان را ترک می‌کنم.

نمونه سوالات درس دهم هدیه های آسمان

۱- بخشی از آدابی که پیامبر (ص) در ارتباط خود با دیگران رعایت می کرد چیست؟ در سلام کردن بر آن ها پیشی می گرفت. همیشه لبخند بر لب داشت در کنار مردم می نشست و برای خود جای مخصوصی نداشت. خوش رو و خوش اخلاق بود به سخنان دیگران گوش می داد از مهمان به خوبی و احترام پذیرایی می کرد.

۲- آداب معاشرت چیست؟ به رفتارهایی که ما هنگام روبرو شدن با دیگران و برای رعایت ادب در برابر آنان انجام می دهیم، آداب معاشرت می گویند.

۳- رعایت آداب معاشرت نشانه چیست؟ رعایت این آداب نشان دهنده ی احترامی است که ما به فرد مقابل خود می گذاریم.

۴- در قرآن درباره آداب معاشرت چه سفارشی شده است؟ با مردم به نیکی سخن بگویید.

- ۵- انجام دادن آداب معاشرت می تواند باعث چه چیزهایی بشود؟ عمل به آداب معاشرت می تواند صمیمیت و مهربانی را در بین ما افزایش دهد و جلوی برخی ناراحتی ها و کدورت ها را بگیرد.
- ۶- چند نمونه از آداب معاشرت که در دین ما وجود دارد را بنویسید؟ سکوت به هنگام صحبت دیگران - درگوشی صحبت نکردن - دوری از مسخره کردن - احترام به بزرگترها.
- ۷- در هنگام صحبت با دیگران چگونه باید عمل کنیم؟ آرام سخن بگوییم، صدای خود را بلند نکنیم و با داد و فریاد حرف نزنیم. وقتی کسی با ما صحبت می کند، نیز مراقب باشیم سخن او را قطع نکنیم.
- ۸- حضرت محمد (ص) در مورد قطع کردن سخن دیگران چه فرموده است؟ هر کس سخن دیگری را قطع کند، گویا به صورتش چنگ زده است.
- ۹- چرا در جمع نباید درگوشی صحبت کرد؟ زیرا دیگران فکر می کنند که ما درباره آن ها حرف می زنیم و این کار موجب ناراحتی آنان می شود.

۱۰- خداوند در قرآن درباره صحبت درگوشی چه فرموده است؟ درگوشی صحبت کردن، از کارهای شیطان است.

۱۱- پیامبر درباره احترام به بزرگترها چه فرموده است؟ احترام به سالمندان، احترام گذاشتن به خداوند است.

۱۲- چند نمونه از مواردی که برای احترام به بزرگترها باید رعایت کرد بنویسید؟
جلوتر از بزرگترها حرکت نکنیم، هنگام نشستن به آن‌ها پشت نکنیم، پای خود را پیش آن‌ها دراز نکنیم و از هر کاری که بی‌احترامی به آن‌هاست، خودداری کنیم.

